

**OLIV TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701323**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Sharros yomg'irlar havoni tozalaydi, larzakor chaqmoqlar dilga jo'shqinlik beradi, sho'x qushlar insonga kuch-quvvat ato etadi.
Berilgan gap tarkibidagi sodda yasama so'zlarning yetakchi morfemalari qaysi so'z turkumlariga mansub?
1) ot; 2) sifat; 3) fe'l; 4) ravish; 5) taqlid so'z; 6) undov so'z
A) 2, 3, 6 B) 1, 2, 3, 5 C) 1, 4, 5 D) 2, 4, 5, 6
2. Sariq rang ozodlikka va kuch -quvvatga intilish, ochiqlik, faollik, shuningdek, hayotga umidvorlik ramzidir.
Ushbu gapda yasaliş asosi yasama sifatga mansub bo'lgan so'z(lar) qanday sintaktik vazifa(lar)ni bajargan?
A) *ega, to'ldiruvchi*
B) *to'ldiruvchi, aniqlovchi*
C) *kesim*
D) *aniqlovchi*
3. To'rt o'rinda yasama so'zlar bilan ifodalangan hollar ishtirok etgan gapni aniqlang.
A) *Buxoroga omon-eson yetib borganlaridan so'ng uning tarhini yaxshilab qog'ozga chizishini aytdi.*
B) *Shu payt yotog'imizdan bolalar ham birin-ketin ko'zlarini ishqalab, har yoqqa qarab tushib kela boshlashdi.*
C) *Saharlab choyni naridan beri ichib, otxonaga yugurdim.*
D) *G'uvullab uchayotgan bo'ron ichida yigitlar naridan beri bedalarni arava tagiga olib kirishdi.*
4. Berilgan so'zlardan nechtasida portlovchi undosh o'rinda sirg'aluvchi undosh kelsa, so'z ma'nosini farqlab paronim juftlikni yuzaga keltiradi?
Qarz, sop, yonilg'i, siqim, yaroqli, adib, burch
A) 3 ta B) 4 ta C) 5 ta D) 6 ta
5. To'g'ri hukmni aniqlang.
A) *ovozdor undoshlarda shovqin ishtirok etmaydi*
B) *jarangli jufti yo'q jarangsiz undoshlar hosil bo'lish o'rniga ko'ra bir guruhga mansub undoshlar sanaladi*
C) *jarangli va jarangsiz juftlik hosil qiluvchi undoshlar shovqinli undoshlarga mansub*
D) *jarangsiz jufti yo'q jarangli undoshlar faqat sonor undoshlar guruhiga mansub*
6. Sabab holi sifatdosh bilan ifodalangan egasi ma'lum gapni toping.
A) *Tuman quyuvligidan yo'l zo'rg'a ko'rinar edi.*
B) *Shamol tinavermagach, tog'ga chiqishni qoldirdi.*
C) *Boshqa hech narsani yo'qligi uchun bitta-yu bitta ho'kizini berib yuboribdi.*
D) *Uyalganidan bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi va qadamini tezlatdi.*
7. Farzandni kiydiradigan, yediradigan, voyage yetkazadigan va kelajagini porloq qilish uchun qayg'uradiganlar ota-ona, opa-aka va yaqin qarindoshlaridir, yo'g'ini yashiradigan, borini oshiradigan va obro'-e'tiborli qiladigan insonlar mahalladoshlari, tengdoshlari va do'stlaridir.
Ushbu qo'shma gapdagi gap bo'laklari haqida berilgan noto'g'ri hukmni toping.
A) *qo'shma gap tarkibidagi ikkala sodda gapda ham uyushiq egalari otlashgan so'z bilan ifodalangan*
B) *qo'shma gap tarkibidagi ikkala sodda gapda ham sodda ot kesim uyushgan*
C) *qo'shma gap tarkibidagi birinchi sodda gapda otlashgan so'z bilan ifodalangan ega uyushgan*
D) *qo'shma gap tarkibidagi ikkinchi sodda gapda uyushiq aniqlovchi qatnashgan*
8. Berilgan so'zlardan qaysilarining turlangan shakllari ham o'zaro omonim bo'la oladi?
1) soch, 2) shox, 3) sir, 4) tovon, 5) es 6) bot
A) 4, 5, 6 B) 2, 3, 4 C) 1, 3, 4, 5 D) 1, 2, 3, 6
9. Yaproqlar tebranar **she'r** maqomiga,
Chechaklar jimgina egib turar **bosh**.
Marmar sarhovuzning kumush jomiga
Shoir ko'zlaridan oqib tushar **yosh**.
Ushbu she'riy parchada ajratib ko'rsatilgan so'zlardan nechtasi shakldoshlik xususiyatiga ega?
A) 1 B) 4 C) 2 D) 3
10. Quyidagi gapda ma'no ko'chishining qaysi tur(lar)i qatnashgan?
Aytmaganning dasturxoniga borib qadrimni tushirmoqchi emasman.
A) *faqat metafora*
B) *metonimiya, metafora*
C) *sinekdoxa, metafora*
D) *vazifadoshlik, metonimiya*
11. Qaysi javobda berilgan so'zlar bir xil so'z turkumiga mansub?
A) *chirindi, sog'ildi* B) *chirindi, bilindi* C) *qirildi, chirindi* D) *qirindi, chirindi*
12. Bir so'z bilan har kishi, O'zligini ko'rsatar.
So'z gavharin ko'pincha, Dono olar, ko'r sotar.
Berilgan she'riy parchada ichi bo'sh so'zlar miqdori nechta?
A) 1ta B) 2ta C) 3ta D) 4ta
13. Bir kuni chol bechora qo'llari titrab osh suzilgan kosasini sindirdi, buni ko'rgan kelini nordon so'zlar aytib uni ko'nglini vayron qildi. Shundan keyin yigit otasini hovlining bir chekkasidagi zax uyga ko'chirdi.
Ushbu parchada qatnashgan fe'llar haqida berilgan to'g'ri fikrni aniqlang.
A) *ortirma nisbatdagi fe'l 2 o'rinda qatnashgan*
B) *aniq nisbatdagi fe'l 4 o'rinda qatnashgan*
C) *o'zlik nisbatdagi fe'l 1 o'rinda qatnashgan*
D) *o'timli-o'timsizlik ma'nosi nisbat qo'shimchasi ta'sirida o'zgarigan fe'l 1 o'rinda qatnashgan*
14. Olti oykim, she'r yozmayman, yuragim zoda, Olti oykim, o'zgalarga tilayman omad. Olti oykim, do'stlarim ham pana-panada Iste'dodim so'nganidan qilar karomat.
Berilgan she'riy parchada qaysi kelishik qo'shimchasi ko'makchi bilan ma'nodoshlik hosil qilishi mumkin?
A) *qaratqich kelishigi qo'shimchasi*
B) *chiqish va o'rin-payt kelishigi qo'shimchasi*
C) *chiqish kelishigi qo'shimchasi*
D) *o'rin-payt kelishigi qo'shimchasi*
15. Safar qilsang, uydan ko'ngling to'q qilgin,
Lekin g'iybat bor joylarda yo'q bo'lg'in,
Shoir bo'lsang, yomonlikka o'q bo'lg'in,
Dardlilarning dillarini yorgil, bolam.
Ushbu gap...
A) *bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap*
B) *qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap*
C) *bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap*
D) *aralash murakkab qo'shma gap*
16. Berilgan so'zlardan nechtasida nuqtalar o'rniga chuqur til orqa sirg'aluvchi jarangsiz undosh qo'yilishi kerak?
...alifa, ...ilvatgoh, mu...olif, ...assos, e...rom, shuku...li, ta...sin
A) *to'rttasida* B) *ikkitasida* C) *beshtasida* D) *uchtasida*
17. Yer uzra qo'ndi oqshom, oy shu'lasi bir mayin,
Kel, oppog'im, kel, erkam, men seni allalayin.
Dudog'ing guldin xushbo'y, yuzlaring undan xushro'y,
Kel oppog'im, bag'rimga jaji boshginangni qo'y.
She'riy parchadagi vergullarning qo'llanishi haqidagi hukmlardan qaysilari to'g'ri?
1. Vergul undalmalarni ajratish uchun qo'llangan. 2. Uyushiq ega qatnashganligi uchun vergul qo'llangan. 3. Ajratilgan bo'laklar mavjudligi uchun vergul qo'llangan. 4. Vergul qo'shma gap qismlarini ajratish uchun qo'llangan
A) 1, 4 B) 1, 2, 4 C) 1, 3, 4 D) 2, 3
18. Qaysi gapda to'ldiruvchini aniqlab kelgan ajratilgan sifatlovchi aniqlovchi mavjud?
A) *Yo'lim boshladi to'kezdin dala-tog', Kezdim ne yurtlarni-chiroyli tengsiz*
B) *Qozoq sahrosi -bu beaded sahra, Xayoday bepoyon, cheksiz va yiroq*
C) *Ko'kdagi oy tanhodir, yakka-yu yolg'iz.*
D) *Biri olim-xushfe'l, yoqimli.*
19. Egasi shaxs oti bilan ifodalangan gani aniqlang.
A) *Kitobxonni yo'q asar egasi tashlab ketgan uyga o'xshab fayzsizdir.*
B) *Qalbi qog'ozdek oppoq, qog'ozdek lovullab yonadigan odamgina chinakam san'at asari yarata oladi.*

- C) *Yaxshi farzand ota umrini davom ettirishi azaldan mal'um, yaxshi asar esa yozuvchi umrini davom ettiradi.*
D) *Haqiqiy haykaltarosh o'lik toshdan yasagan haykal tirikka o'xshaydi.*
20. Qaysi javobda uch o'rinda to'ldiruvchili boshqaruv munosabatli so'z birikmasi mavjud?
A) *Yalqov o'ylab charxpalak topgan, Ijod qilgan shamol tegirmon.*
B) *Parvoz etsam, yuksak samoda Zamonaviy laynerda bukun.*
C) *Ishchan azal tinmay yer chopgan, O'g'ir tuygan, sovurgan somon.*
D) *Dangasalar esa o'y surib, Yotish uchun izlashar chora.*
21. Chodir eshigida osilgan kimxob parda Humoyunning qo'liga mayin va salqintegdi.
Berilgan gapda bitishuvli so'z birikmalaridagi tobe qismlar qaysi turkumlarga oid?
A) *bir o'rinda fe'l, bir o'rinda ot, ikki o'rinda sifatga oid*
B) *bir o'rinda fe'l, bir o'rinda sifat, ikki o'rinda ravishga oid*
C) *bir o'rinda fe'l, uch o'rinda sifatga oid*
D) *bir o'rinda fe'l, ikki o'rinda sifatga oid*
22. Quyidagi qaysi fe'llarning yetakchi morfemasi ot turkumiga oid so'z bilan omonim bo'la oladi?
1) erimoq; 2) yashirinmoq; 3) chaqmoq; 4) saqlamoq; 5) qopmoq
A) 3, 4, 5 B) 1, 5 C) 1, 4, 5 D) 1, 2, 3, 5
23. Qaysi gapda tarkibida lug'aviy shakl yashovchi qo'shimcha mavjud sifatlanmish qatnashgan?
A) *Sizsiz kelajak yo'q, siz axir xalqning Ming yilni ko'rajak qarog'larisiz.*
B) *Shahidlarning qirmiz qonidan, Alvon bo'ldi qora tunlarning.*
C) *Qo'chqor bo'laturgan qo'zichoqning manglayi tug'ilgan chog'da do'ng bo'lur.*
D) *Uzoqlarda zalvorli tog'lar xayolimni keldilar bosib*
24. Berilgan gapda bir tovushdan iborat qo'shimchalar necha o'rinda qo'llangan?
Ana shunday tarixiy vaziyatda mazkur xalqlar xohlagan vaqtda tikib yashab, xohlagan paytda yig'ib, ko'chiga ortib ketishiga qulay bo'lgan ko'chma uylardan foydalanganlar.
A) 4 ta B) 5 ta C) 6 ta D) 3 ta
25. Quyidagi misralar qaysi shoir qalamiga mansub?
Muhabbat, ey go'zal iztirob,
Ey ko'hna dard, ey ko'nha tuyg'u.
Ko'kragimga qo'lingni tirab,
Yuragimni to'kib qo'ying-ku.
A) *Abdulla Oripov* B) *Erkin Vohidov* C) *Muhammad Yusuf* D) *Shavkat Rahmon*
26. Turob To'laning balet librettosi qaysi javobda berilgan?
A) *"Malikayi ayyor"* B) *"Samarqand afsonasi"* C) *"Zulmatdan ziyo"* D) *"Momo yer"*
27. G'azali musajja usulida bitilgan g'azalni belgilang.
A) *"Jong'a chun dermen. . ." g'azali (Navoiy)*
B) *"Shifoyi vasl qadrin. . ." g'azali (Fuzuliy)*
C) *"Mani jondan o'sondirdi. . ." g'azali (Fuzuliy)*
D) *"Mani jondan o'sondirdi. . ." g'azali (Fuzuliy)*
28. Qaysi ijodkor she'rlaridan birida o'zini "kuyib o'rtangan elning xoki, nazm elining choloki, xonning boshining pokidurman" deya ta'rif beradi?
A) *Avaz O'tar* B) *Turdi* C) *Zavqiy* D) *Muqumiy*
29. Qaysi shoir o'zbek xalqining yig'ma obrazini "Sonsiz egatlarga sochilmish, ana, Mening orzularim, mening o'ylarim" tarzida umumlashtirgan?
A) *G'afur G'ulom* B) *Muhammad Yusuf* C) *Abdulla Oripov* D) *Erkin Vohidov*
30. Navoiy kimlarning xotirasiga bag'ishlab memuar – estaliklardan iborat nasriy asarlar yaratgan?
1) Husayn Bayqaro; 2) Sayyid Hasan Ardasher; 3) Abdurahmon Jomiy; 4) Pahlavon Muhammad
A) 1, 3, 4 B) 1, 2, 3 C) 1, 2, 3, 4 D) 2, 3, 4
31. O'z ma'shuqasini ilk bora tushida ko'rgan badiiy qahramoni aniqlang.
A) *Suhayl ("Suhayl va Guldursun")*
B) *Ravshan ("Ravshan")*
C) *Farhod ("Farhod va Shirin")*
D) *Rustamxon ("Rustamxon")*
32. Shuhratning "Oltin zanglamas" romanida Sodiqliq maktabdagi halol o'qituvchilarni quvg'in qilish, ta'qib ostiga olishda ayblagan adabiy qahramoni aniqlang.
A) *Mirsalim* B) *Sa'dullayev* C) *Shukurov* D) *M. Abdurahmonova*
33. "Qazog'a rozi va balog'a sabrli bo'lmoqning bayoni" berilgan asarni aniqlang.
A) *"Gulistoni bit-turkiy" (Sayfi Saroyi)*
B) *"Sabot ul-ojizin" (So'fi Olloyor)*
C) *"Hibat ul-haqoyiq" (Ahmad Yugnakiy)*
D) *"Rohati dil" (Huvaydo)*
34. Hasbi hol yo'nalishidagi quyidagi misralar qaysi shoir qalamiga mansub?
Yigirma yil maktab ochdim qizlarga,
Hirsim baland bo'ldi doyim ash'ora.
O'zum bitdim mingdin ortuq g'azalni,
Zikr etib o'tdim oxir azalni.
A) *Dilshodi Barno* B) *Nodira* C) *Anbar Otin* D) *Jahon Otin Uvaysiy*
35. Qaysi asar turkiy tildagi ilk badiiy doston sanaladi?
A) *"Muhabbatnoma"* B) *"Qutadg'u bilig"* C) *"Devonu lug'otit-turk"* D) *"Qissasi Rabg'uziy"*
36. Junun dashtini sargardonidurmen,
Rafiqim ushbu vodiya quyun bas.
Baytda qanday she'riy san'at turi qo'llangan?
A) *takrir* B) *tanosub* C) *talmeh* D) *tajnis*

BIOLOGIYA

37. Quyondarda quloq suprasining uzunligi 2 juft polimer genlarga bog'liq. Agar quloq suprasining uzunligi 24 sm li $A_1A_1A_2A_2$ genotipli urg'ochi quyon va quloq suprasining uzunligi 16 sm li $a_1a_1A_2a_2$ genotipli erkak quyon bilan chatishtirilsa, avlodning necha foizini quloq suprasining uzunligi 20 sm li quyonlar tashkil qiladi?
A) 25 B) 75 C) 50 D) 12,5
38. Tishlarning qoramtir rangi ikkita dominant gen ta'sirida rivojlanadi. Bu genlarning biri autosomada, ikkinchisi X xromosomada joylashgan. Bu belgining autosomada joylashgan turiga ega bo'lgan erkak va jinsga birikkan turiga ega bo'lgan ayol oilasida tishlari normal bo'lgan qiz va o'g'il tug'ildi. Ushbu oilada tug'ilgan farzandlar orasidan tishlari normal o'g'il bolalarning tug'ilish ehtimolini (%) toping?
A) 12,5 B) 50 C) 25 D) 75
39. Retinoblastoma ko'zning onkologik kasalligi bo'lib, erkaklar va ayollarda bir xilda uchraydi. Kasal ota-onalardan kasal farzandlarning tug'ilish ehtimolligi 75% yoki 100% bo'ladi. Otasi gomozigota kasal, onasi sog' bo'lgan qiz sog'lom yigitga turmushga chiqsa, farzandlarning 50% i kasal tug'ildi. Ushbu kasallikning irsiylanish qanday genga bog'liq?
A) *autosomaga birikkan dominant genga*
B) *autosomaga birikkan retsessiv genga*
C) *X-xromosomaga birikkan dominant genga*
D) *X-xromosomaga birikkan retsessiv genga*
40. i-RNK zanjirida 60 ta triplet mavjud. Undagi nukleotidlarning 1/3 qismi uratsilli, 1/5 qismi adeninli, 20% i sitozinli nukleotidlardan iborat. Nuklein kislotalar tarkibidagi nukleotidlar fosfodiefir bog'lar orqali tutashadi. Shu i-RNK fosfodiefir bog'lar sonini (a) va nukleotidlar tarkibini (b) toping.
A) *a-179; b-U=20, A=12, C=12, G=16*
B) *a-179; b-U=60, A=36, C=36, G=48*
C) *a-59; b-U=20, A=12, C=12, G=16*
D) *a-180; b-U=60, A=36, C=36, G=48*
41. Hujayrada fotosintezning yorug'lik bosqichida 720 kJ energiya ATF da jamlanadi. Shu energiya necha molekula glukozaga sintezga yetadi?
A) 10 B) 2 C) 6 D) 1
42. Tetraploid navli qalampirning 35 ta birlamchi jinsiy hujayralaridan hosil bo'lgan spermiylarning noma'lum qismi urug'lantirishda qatnashdi. Urug'lantirishda qatnashmagan spermiylardagi jami xromosomalar soni urug'lantirishda qatnashgan spermiylardagi jami xromosomalar sonidan 8064 taga ko'p bo'lsa, markaziy hujayrani urug'lantirgan spermiylar sonini aniqlang.
A) 56 B) 49 C) 28 D) 72

43. Qaysi javobda o'simliklar sistematikasi kichik sistematik guruhdan katta sistematik guruhga qarab to'g'ri ketma-ketlikda ko'rsatilgan?
1) tokdoshlar; 2) terakbargli liftok; 3) magnoliyasimonlar; 4) ikki urug' pallalilar; 5) liftok; 6) magnoliyatoifalar; 7) yopiq urug'lilar; 8) qoqio'tdoshlar; 9) madaniy tok
A) 2,9,8,3,7 B) 5,2,1,4,7 C) 5,2,1,3,6 D) 2,5,1,4,6
44. Noto'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) *Bug'doy o'simligi hujayrasida 4-juft xromosomada inversiya yuz berganda 14 ta xromosoma bo'ladi.*
B) *Makkajo'xori o'simligida 3-va 5-juft xromosomal tarqalmay bitta qutbga to'planishi natijasida meyoz I yakunida 8 yoki 12 ta xromosomal hujayralar hosil bo'ladi.*
C) *No'xat o'simligida 2-va 6-juft xromosomal tarqalmay bir qutbga to'planishi natijasida meyoz I yakunida hujayrada 9 yoki 5 ta xromosoma bo'ladi.*
D) *Qalampir hujayrasida to'rt juft gomologik xromosomal faqat bitta qutbga to'plansa, meyoz I yakunida 45 yoki 51 ta xromosomal to'plam hosil bo'ladi.*
45. Quyidagi hayvonlarni ularning fandagi nomi bilan to'g'ri juftlab ko'rsatilgan javobni toping.
1) o'txo'r kaltakesak; 2) toshbaqalar avlodi; 3) baliq kaltakesak; 4) yirtqich kaltakesak; 5) uch shohli kaltakesak; 6) ilon kaltakesak;
a) plakoxelis; b) tritsopetops; c) tiranozavr; d) mezozavr; e) brontozavr; f) ixtiozavr
A) 1-e; 2-a; 3-f; 4-c; 5-b; 6-d
B) 1-b; 2-a; 3-d; 4-e; 5-c; 6-f
C) 1-c; 2-e; 3-f; 4-a; 5-b; 6-d
D) 1-e; 2-d; 3-f; 4-b; 5-c; 6-a
46. Organizm (a) va biosfera (b) darajadagi hodisalarni aniqlang.
1) lipa changdonida arxeosporaning hosil bo'lishi; 2) itbaliqning metamorfozi; 3) uglerodning biogen migratsiyasi; 4) yadrochada ribosomalarning shakllanishi; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovul kenja turining paydo bo'lishi; 7) o'tloqda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
A) a-2,5; b-3
B) a-1,6; b-3
C) a-5,7; b-3
D) a-2,4,6; b-7
47. Birlamchi konsument (a), ikkilamchi konsument (b) umurtqasiz organizmlar ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) bronza qo'ng'izi; 2) ko'l baqasi; 3) O'rta osiyo toshbaqasi; 4) qaldirg'och; 5) chuchuk suv gidrasi; 6) botqoq toshbaqasi; 7) hasva qandalasi; 8) zlatka; 9) chigirtka; 10) ninachi lichinkasi
A) a-1,7; b-4,8
B) a-7,9; b-5,10
C) a-7,9; b-5,6
D) a-3,7; b-2,4
48. Xushbo'y no'xat o'simligiga tegishli bo'lmagan ma'lumotlarni aniqlang.
1) gulining qizil rangda bo'lishi dominant genga bog'liq; 2) hujayrasida polimeraza fermentlari yordamida polinukleotidlar sintez qilinadi; 3) konsument sifatida oziq zanjiri tarkibiga kiradi; 4) sitoplazmasida 180 g glukozadan achish jarayonida 120 kJ energiya issiqlik sifatida tarqaladi; 5) hujayra qobig'ini tashkil etuvchi polimer nukleotidlardan tashkil topgan; 6) hujayrasida ATF faqat anaerob sharoitda sintezlanadi
A) 1,4,6 B) 3,5,6 C) 2,3,5 D) 1,3,4
49. Odamning ko'payishiga xos bo'lmagan ma'lumotlarni aniqlang.
A) *Tuxumdonda bir juft bo'lib, tuxum hujayra va esterogen ishlab chiqaradi.*
B) *Homila bir hafta davomida tuxum yo'lida, ikkinchi haftadan boshlab bachadonda 9 oy rivojlanadi.*
C) *Bachadonda bo'shlig'iga o'tgan homilaning tashqi qismidan mahsus hujayralar birikmasi hosil bo'lib, u orqali homila bachadon devoriga birikadi.*
D) *X xromosomal spermatozoid va Y xromosomal tuxum hujayra qo'shilishidan erkak organizm rivojlanadi.*
50. II qon guruhiga ega rezus musbat, sog'lom o'g'il bolaning katta qon aylanish doirasi arteriyalardagi qon plazmasida qanday moddalar bo'ladi?
A) *antitanalar, insulin, agglyutinini β, gemoglobin, glyukoza, fermentlar*
B) *gormonlar, vitaminlar, antitanalar, glyukoza, agglyutinogen A*
C) *antigemofil omil, agglyutinini β, gormonlar, vitaminlar, rezus omil*
D) *aminokislota, mochevina, kreatinin, tiamin, agglyutinini β*
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
1) vegetativ nerv sistemi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lning harakatida ishtirok etadi
A) 1,4,5 B) 1,5 C) 2,6 D) 3,4,7
52. Odam organizmida A vitaminining yetishmasligi natijasida...
A) *enterit kasalligi kelib chiqadi, epiteliy to'qimasining yangilanishi buziladi*
B) *milklar qonaydi, tishlar to'kiladi, traxeyaning shilliq pardasi yallig'lanadi*
C) *nerv tolalari falajlanadi, bronxlarning shilliq pardasi yallig'lanadi*
D) *qo'l-oyoq muskullari uvushib og'riydi, nerv tolalari falajlanadi*
53. Sezgi analizatorlari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *Terining derma qavatida issiqni va bosimni sezuvchi retseptorlar siypalashni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.*
B) *Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ng'ligining kamayib ketishi tufayli yuzaga keladi.*
C) *Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida endolimfa, parda labirinti ichida perilimfa suyuqligi bo'ladi.*
D) *Harakat analizatorning oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining oldingi markaziy egatida joylashgan.*
54. Qaysi hasharotlar metamorfoz jarayonida og'iz a'zolari o'zgaradi?
1) chigirtka; 2) bronza qo'ng'izi; 3) ninachi; 4) to'shak qandalasi; 5) podalariy; 6) tovusko'z; 7) olma mevaxo'ri
A) 6,7 B) 1,2 C) 3,4 D) 1,5
55. Butli o'rgimchak oyoq paypaslagichlariga xos xususiyatlarni aniqlang.
1) xitin po'st bilan qoplanmagan; 2) pastki jag'lar vazifasini bajaradi; 3) sezgir tukchalar bilan qoplangan; 4) yurishda ishtirok etadi; 5) yurish oyoqlariga nisbatan kalta; 6) tuyg'u organi hisoblanadi
A) 2,3,6 B) 4,5 C) 1,3,5 D) 1,4
56. Bosh skeletsizlarning bosh skeletlilardan farqini aniqlang.
1) nerv sistemasi nerv nayidan iborat; 2) ichki skelet mavjud emas; 3) bosh va orqa miya markaziy nerv sistemasini hosil qiladi; 4) umurtqa pog'onasi rivojlanmagan; 5) qon aylanish doirasi yopiq; 6) skeleti suyak va tog'aydan iborat
A) 1,4 B) 3,5,6 C) 2,4 D) 1,2,5
57. Quyida keltirilgan hayvonlar qushlar (a), sudralib yuruvchilar (b), suvda ham quruqlikda yashovchilar (c) sinflariga ajratib ko'rsatilgan javobni belgilang.
1) kazuar; 2) iguana; 3) lira; 4) povituxa; 5) xameleon; 6) agama; 7) sezarka; 8) kvaksha; 9) salamandra
A) a-2,3,7; b-1,5,9; c-4,6,8
B) a-1,3,7; b-2,5,6; c-4,8,9
C) a-2,5,6 b-4,8,9; c-1,3,7
D) a-1,5,7; b-3,4,6; c-2,8,9
58. Qaysi organizmlarda katta va kichik qon aylanish doirasi yagona qorinchadan boshlanadi?
a) itbaliq; b) salamandra; c) manta; d) qizilto'sh; e) kvaksha; f) gavial; g) turkiston agamasi
A) a,c B) a,b,e C) d,f D) b,e,g
59. Prokariot hujayraga xos bo'lmagan ma'lumotlarni aniqlang.
1) tugunak bakteriyasida membrana sitoplazmani hujayra qobig'idan ajratib turadi; 2) nostokning sharsimon hujayrasida ribosoma, halqasimon DNK va mezosoma mavjud; 3) xrokkok sentroplazmasidagi xlorofill birlamchi uglevod sintezini amalga oshiradi; 4) gommox qo'zg'atuvchisi hujayrasida fotosintez membranalarda amalga oshiradi; 5) pichan bakteriyasida irsiy axborot sitoplazmadagi membrana bilan o'ralgan halqasimon polinukleotidda joylashgan; 6) prokariot hujayrada zaxira moddalar sifatida polisaxaridlar va yog'lar to'planadi
A) 1,6 B) 1,3 C) 3,5 D) 2,4
60. Nukleoproteinlari yadro va sitoplazmada (a), faqat sitoplazmada (b) joylashgan organizmlarni juftlab ko'rsating.
1) gerpes; 2) exinokokk; 3) batsilla; 4) achitqi; 5) ossillatoriya; 6) xlorella; 7) xrokkok; 8) batsidiya; 9) bakteriofag; 10) OITV
A) a-1,9,7; b-4,6

- B) a-4,6,8; b-3,5
C) a-3,7; b-2,6
D) a-3,10; b-4,6
61. Orangutan somatik hujayrasida sodir bo'ladigan mitoz jarayoni haqida to'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta; 2) anafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta; 3) profazada ikki xromatidali autosomalar soni 46 ta; 4) anafazada xromosomalar soni 96 ta; 5) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 48 ta; 6) interfaza G₂ davrida ikki xromatidali xromosomalar soni 48 ta
A) 1,6 B) 4,5 C) 2,3 D) 2,5
62. Bir-biriga yaqin turlardan tashkil topgan sistemali birlikka mansub toza liniyalarni aniqlang.
1) jaydari g'o'za; 2) Meksika g'o'zasi; 3) kanop; 4) Misr g'o'zasi; 5) "Yulduz"; 6) "Buxoro-9"; 7) "Omad"; 8) "Toshkent-1"; 9) bo'ritaroq; 10) "Sangzor"
A) 5,6,7 B) 1,2,4 C) 7,8,10 D) 1,3,9
63. Reduplikatsiya (I) va denaturatsiya (II) uchun mos keluvchi ta'riflarni juftlang.
a) oqsillarning tabiiy holatini yo'qotishi; b) DNKning ikki hissa ortishi; c) xromosoma ayrim qismlarining ortishi; d) xromosoma o'rta qismining ajralishi
A) I-d; II-c
B) I-c; II-b
C) I-b; II-a
D) I-b; II-d
64. Nastarin qaysi jihatlari bilan kamxastakdan farq qiladi?
1) urug'lanishdan so'ng meva hosil qilishi; 2) gullarning qiyshiqliqi; 3) ro'vak to'pgul hosil qilishi; 4) barglarini novdada joylashuvi; 5) hayotiy shakli; 6) tanasining yog'ochlashganligi
A) 1,3 B) 2,5 C) 4,6 D) 2,6
65. Nastarin qaysi jihatlari bilan tokka o'xshaydi?
1) urug'lanishdan so'ng meva hosil qilishi; 2) gullarning qiyshiqliqi; 3) ro'vak to'pgul hosil qilishi; 4) barglarining novdada joylashuvi; 5) hayotiy shakli; 6) gulpoyasining shoxlanishi
A) 1,3 B) 2,5 C) 4,6 D) 4,5
66. Rezavor meva hosil qiladigan o'simlik navlarini aniqlang.
1) Zarg'aldoq; 2) Vatan; 3) Farhod; 4) Sohibi; 5) Gultish; 6) Qozidastor; 7) Buvaki; 8) Zarmiton; 9) Obidov; 10) Kattaqo'rg'on
A) 4,5,7,10 B) 1,3,6,9 C) 5,7,8,10 D) 1,2,7,8
67. Makkajo'xori haqida to'g'ri ko'rsatilgan ma'lumotni aniqlang.
A) Poxol poyasi bir metrdan oshadigan, bo'g'imlarga bo'lingan, tik o'suvchi ko'p yillik o'simlik.
B) Urug'dagi murtagi ildizcha, poyacha va ikkita bargchadan tashkil topgan.
C) Gullari mayda, rangsiz, ayrim jinsli, urug'chi gullar so'ta to'pgulida tashkil joylashgan.
D) Chatnaydigan mevasi quruq, etsiz, ko'p urug'li.
68. Evernia haqidagi noto'g'ri ma'lumotni toping.
A) atmosfera havosi tozaligini ko'rsatuvchi mezon
B) tuproq hosil bo'lishida ishtirok etadi
C) poyasida xitin moddasi uchraydi
D) zamburug' bilan bir hujayrali suvo'tining simbiozi
69. Sho'radoshlar oilasiga kiradigan quyidagi o'simliklarni hayotiy shakli bilan juftlab ko'rsating.
a) saksovol; b) teresken; c) qizil lavlagi; d) Turkiston ismalog'i
1) bir yillik o't; 2) ikki yillik o't; 3) buta; 4) yarimbuta; 5) daraxt
A) a-5; b-4; c-2; d-1 B) a-5; b-4; c-2; d-3 C) a-3; b-1; c-2; d-4 D) a-4; b-5; c-1; d-2
70. Oddiy vampir haqidagi to'g'ri ma'lumotni belgilang.
A) qanotlari tritonning oldingi oyoqlari bilan o'zaro analogik organ
B) o'ljasini havoda orqa oyoqlari yordamida ovlaydi
C) lablari yumshoq, bo'yin umurtqalari soni 8 ta
D) Janubiy Amerika zoogeografik viloyatida uchraydi
71. Tabiiy areali Paleoartik biogeografik viloyati hisoblanadigan urg'ochilari gomogametalari (a), tabiiy areali Neotropik biogeografik viloyati hisoblanadigan erkaklari geterogametalari (b) organizmlarni aniqlang.
1) kabarga; 2) zubri; 3) kolibri; 4) maral; 5) tapir; 6) lama; 7) kondor; 8) malla revun
A) a-2,6; b-4,8 B) a-4,5; b-2,3 C) a-1,4; b-3,7 D) a-2,4; b-5,6
72. Organizmlarning qaysi sistematik guruhlari aromorfozlar natijasida paydo bo'lgan?
1) tog'ayli baliqlar; 2) suyakli baliqlar; 3) tikandum skat; 4) sudralib yuruvchilar; 5) panjaqanotli baliqlar; 6) latimeriya; 7) soxta kurakburun
A) 1,2,3 B) 1,2,4 C) 4,5,7 D) 3,6,7

KIMYO

73. Ftorokauchuk olishda qanday monomer(lar) ishlatiladi?
1) tetraftoretillen; 2) triflorxloretilen; 3) diftordixloretilen; 4) viniliden florid; 5) vinil florid
A) 3,5 B) 2,4 C) 1 D) 2,3
74. Buten -3-kislota molekulasida tarkibidagi ikkinchi uglerod atomining oksidlanish darajasini toping.
A) +1 B) -2 C) -3 D) +3
75. Quyidagi qaysi modda faqat oksidlovchilik xossasini namoyon qiladi?
A) PbO₂
B) H₂O₂
C) Cu₂O
D) Fe²⁺
76. DNK qo'sh spirali tarkibidagi nukleotidlarda 3700 ta azot atomi bor bo'lsa, shu DNK ning qo'sh spirali tarkibida nechta vodorod bog' mavjud?
(nukleotidlarning 20% ini guanin tashkil etadi)
A) 1200 B) 1300 C) 800 D) 1000
77. Fosfor mo'l miqdordagi kislorodda yondirilganda olingan oksid 200 g 9,8% li fosfat kislotaga eritmasida eritilganda fosfat kislotaga miqdori 3 marta ortdi. Olingan eritmaga o'yuvchi natriy eritmasidan 540 g qo'shilganda hosil bo'lgan tuz massasini (g) aniqlang. Ishqor eritmasida suvning massasi NaOH massasidan 6,5 marta katta.
A) 72 B) 98,4 C) 14,2 D) 85,2
78. 15,9 g akrilonitril gidrolizlanishidan necha gramm akril kislotaga hosil bo'ladi?
(η=0,75)
A) 43,2 B) 16,2 C) 21,6 D) 28,8
79. Karbon kislotaga kalsiyli tuzi pirolizidan aldegid olindi. Agar aldegid qaytarilganda olingan spirtning bitta molekulasida tarkibida sp³-s qoplanishlar soni 8 ta bo'lsa, dastlabki tuzning tuzilishini aniqlang.
1) (CH₃COO)₂Ca, 2) CH₃CH₂COO-Ca-OOCH₃,
3) CH₃COO-Ca-OOCH₃, 4) CH₃COO-Ca-OOCH₂CH₃
A) 3 B) 4 C) 2 D) 1
80. sp³ va sp² - gibril orbitallar soni nisbati 4:3 bo'lgan bir asosli to'yingan karbon kislotaga bilan 55,5 g asos qoldiqsiz reaksiyaga kirishganda 118,5 g o'rta tuz hamda qancha (ml) suv hosil bo'ladi?
A) 36 B) 22,5 C) 13,5 D) 27
81. Berilgan kompleks birikmalardan neytral kompleksni tanlang.
A) [Co(NH₃)₃(NO₂)₃]
B) [Ag(NH₃)₂]Cl
C) K₄[Fe(CN)₆]
D) (AlOH)₃(PO₄)₂
82. Ksantoprotein reaksiyasi asosida tirozinga konsentrlangan nitrat kislotaga ta'sir ettirilganda 75% unum bilan 406,5 g sariq rangli dinitrobirikma hosil bo'ladi. Reaksiya uchun necha mol tirozin olingan?
A) 2,5 B) 1,5 C) 2 D) 3
83. O'zaro izomer bo'lgan ikkita aromatik uglevodorod kaliy permanganatning kislotali eritmasi bilan oksidlanganda 1,4 mol CO₂ gazi, 0,2 mol benzoy kislotaga va 0,4 mol tereftal kislotaga hosil bo'ldi. Benzoy kislotani hosil qilgan aromatik uglevodorod massasini (g) aniqlang.
A) 38 B) 45 C) 26,8 D) 53,6
84. Mol nisbatlari mos ravishda 3:2:1 bo'lgan etin, eten va etandan iborat aralashma 6,4 kg bromli suvni rangsizlantiradi. Agar eritmadagi bromning massasi suvning massasidan 49 marta kichik bo'lsa, reaksiya uchun olingan etan massasini (g) aniqlang.
A) 12 B) 3 C) 9 D) 6

85. HClO, HClO₂, HClO₃, HClO₄ tartibda kislotalarning oksidlovchilik xossasi qanday o'zgaradi?
A) ortadi
B) o'zgarmaydi
C) kamayadi
D) avval ortadi, so'ngra kamayadi
86. 0,5 mol miqdorda olingan XY₂ va AY birikmalarda mos ravishda 13·N_A va 5·N_A tadan elektron bo'lsa, X ni toping. X va Y elementlar bitta davrda (berilgan tartibda) ketma-ket joylashgan.
A) F B) C C) N D) O
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 30% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 1/4; 1/4; 1/2
B) 1/7; 3/7; 3/7
C) 1/9; 2/3; 2/9
D) 2/5; 2/5; 1/5
88. 3d¹⁰ dagi oxirgi elektron uchun kvant sonlari qiymatini (n, l, m, s) aniqlang.
A) 3; 2; +2; -1/2
B) 3; 2; 0; +1/2
C) 3; 1; -1; -1/2
D) 3; 2; +2; +1/2
89. 0,03 mol Na₂SO₄·10H₂O va Na₂CO₃·8H₂O aralashmasining to'liq degidratlanishidan 0,28 mol suv hosil bo'ldi. Kristallogidratlarning mol nisbatini toping.
A) 2:1 B) 2,5:1 C) 1:1 D) 1:3
90. Noma'lum element tarkibida 35,3 % neytron (jami atom zarrachaga nisbatan) mavjud. Undagi proton va elektron yig'indisi neytronlar yig'indisidan 10 taga ortiq bo'lsa, noma'lum elementni aniqlang.
A) F B) Br C) Na D) Ne
91. 1 mol C₃H₆ va H₂ aralashmasi (D_{H₂}=15) yopiq idishda katalizator ishtirokida 320 °C gacha qizdirildi. So'ngra harorat dastlabki holatga keltirilganda idishdagi bosim 17% kamaygan bo'lsa, reaksiyaning nazariy jihatdan unumini (%) toping.
A) 56,67 B) 66,67 C) 70 D) 80
92. 187,5 ml (ρ=0,8 g/mol) 96,4% li etanol eritmasini suvsizlantirish uchun necha gramm kalsiy karbid zarur?
A) 9,6 B) 38,4 C) 3,2 D) 12,8
93. 200 g 43,1% Na₂HPO₄ eritmasiga yetarli miqdorda 100 ml H₃PO₄ eritmasi qo'shildi. Bunda olingan eritmadagi NaH₂PO₄ tuzining massa ulushi Na₂HPO₄ tuzining massa ulushidan 3 marta kam bo'ldi. Qo'shilgan H₃PO₄ eritmasining molyarligini aniqlang.
A) 1 B) 4 C) 2 D) 3
94. 55% li 109 g oleum 9 g suv bilan aralashtirilsa necha foizli oleum hosil bo'ladi?
A) 15,15 B) 85,85 C) 16,95 D) 44,84
95. Eritmadagi H⁺ ionlari OH⁻ ionlaridan 10¹⁰ marta ko'p bo'lsa, eritmaning pOH qiymatini toping.
A) 10 B) 12 C) 5 D) 4
96. XO₄³⁻→X³⁺ Ushbu qaytarilish jarayonida X³⁺ qabul qilgan elektronlar soni dastlabki X ning protonlari sonidan 33/8 marta kam bo'lsa, noma'lum elementni aniqlang.
A) P B) As C) N D) Sb
97. KOH→KHCO₃→CH₃COOK→KCl reaksiya unumlari mos ketma-ketlikda 75, 80, 50% bo'lsa va KCl massasi reaksiya uchun olingan KOH massasidan 33,65 g ga kam bo'lsa, nordon tuzning massasini (g) aniqlang.
A) 100 B) 75 C) 80 D) 120
98. 0,3 mol Na₂SO₄·10H₂O tarkibli kristallogidrat ma'lum miqdordagi suvda eritilib 1,5 molyali eritma hosil bo'lgunga qadar 10 amper tok kuchi bilan 19300 sekund davomida elektoliz qilindi. Kristallogidrat necha gramm suvda eritilganligini aniqlang?
A) 246,4 B) 96,4 C) 164 D) 182
99. Ishqoriy metall oksidida kislorodning massa ulushi metallnikidan katta. Ishqoriy metallning nisbiy atom massasini toping.
A) 23 B) 85 C) 7 D) 39
100. Mo'l miqdordagi uglerod Al₂O₃ va CaO aralashmasiga qo'shib qizdirilganda hosil bo'lgan moddalarga yetarli miqdorda xlorid kislotaga ta'sir ettirildi. Bunda ajralgan gazlarni bromli suv orqali o'tkazilganda idishning massasi 3,9 g ga ortdi. Qolgan gazni yoqish uchun esa 1 mol havo sarflandi. Dastlabki aralashmadagi oksidlarning massalarini g aniqlang. (Havo tarkibida hajm bo'yicha 20% O₂ bor)
A) 3,4; 4,2 B) 0,8; 0,34 C) 6,8; 8,4 D) 13,6; 16,8
101. 0,5 mol litiy va kadmiydan iborat aralashma tarkibidagi litiyning mol ulushi kadmiyning massa ulushiga teng bo'lsa, kadmiyning massasini (g) hisoblang.
A) 22,4 B) 11,2 C) 28 D) 16,8
102. Na₂SO₄·xH₂O kristallogidrat ohihata qizdirilganda Na₂SO₄·6H₂O tarkibli kristallogidrat hosil bo'ldi. Hosil bo'lgan suv bug'i dastlabki kristallogidrat tarkibidagi suvning 2/5 qismini tashkil etsa, kristallogidrat tarkibini aniqlang.
A) Na₂SO₄·12H₂O
B) Na₂SO₄·15H₂O
C) Na₂SO₄·8H₂O
D) Na₂SO₄·10H₂O
103. xCaCO₃=yCaCO₃+zCaO+zCO₂ ifodada x, y, z, z koeffitsiyentlarning eng kichik butun qiymatdagi nisbatlari 2:1:1:1 bo'lsa, reaksiyaning mahsulot unumini (%) aniqlang.
A) 50 B) 53 C) 170 D) 85
104. Azot, azot(II) oksid va azot(IV) oksiddan iborat 88 ml gazlar aralashmasi suvdan o'tkazilganda 50 ml gaz yutilmay qoldi. Yutilmay qolgan gazlar aralashmasiga 16 ml kislorod qo'shilganda aralashmaning hajmi 55 ml ga teng bo'ldi. Hosil bo'lgan aralashmadagi NO₂ ning hajmiy ulushini (%) aniqlang.
A) 50 B) 75 C) 25 D) 40
105. 10,96 g Ca₃N₂ va CaH₂ dan iborat aralashma teng ikki qismga ajratildi. Aralashmaning 1-qismiga yetarli miqdorda suv ta'sir ettirilganda 0,16 mol gazlar ajraldi. 2- qismiga mo'l miqdorda xlorid kislotaga ta'sir ettirilganda hosil bo'ladigan CaCl₂ ning miqdorini (mol) hisoblang.
A) 0,12 B) 0,04 C) 0,02 D) 0,06
106. Quyidagi tuzlar gidrolizga uchraganda neytral muhit hosil qiladiganlarini ajrating.
1) (NH₄)₂CO₃; 2) K₂SO₄; 3) CH₃COONH₄; 4) NaNO₂; 5) Cu(NO₃)₂; 6) (CH₃COO)₂Ca
A) 2, 6 B) 1, 4, 5 C) 1, 3, 4 D) 1, 3
107. Alkan molekulyar massasi uning takibidagi uglerod va vodorod atomlari massalari ayirmasidan (m.a.b) 12 m.a.b ga ortiq bo'lsa, alkanni aniqlang.
A) etan B) butan C) pentan D) propan
108. Propan va pentan aralashmasi yondirilganda hosil bo'lgan CO₂ miqdori suvning miqdoridan 0,3 molga kam, sarflangan kislorod miqdori esa hosil bo'lgan CO₂ miqdoridan 0,7 mol ko'p bo'lsa, boshlang'ich aralashmadagi propanning miqdorini (mol) aniqlang.
A) 0,2 B) 0,3 C) 0,1 D) 0,5